

A PÉCSI NÖVENDEKPAPSÁG
SZENT-PÁL-TÁRSULATÁNAK

JELENTÉSE

AZ 1916—17. ÉV
MŰKÖDÉSÉRŐL.

Csak helyben
használatra

3 002801 966445

196644

PÉCSETT, 1917.
NYOMATOTT A DUNÁNTÚL NYOMDA R. T.-NÁL.

Évi jelentés

Aggódva várjuk még mindig a jobb kor hajnalát. Aggódunk, mert már rég eltompultak az idegek a háboru csapásai alatt, hisz a komoly, istenes élet helyett most már jobbára csak léha szórakozásokra indítja népünket ez a vérzivatar; várakozunk, mert erősen érezzük, hogy ez az állapot nem tarthat soká; el kell már jönni annak a rég óhajtott békének, amikor majd új élet fakad a régi romokon. De, ha új élet lesz e világegés után, meg kell ujulnia a mi munkánknak is. Előre kell tehát vetni tekintetünket a jövőbe s ahhoz a békés világhoz kell alkalmazkodnunk, amelynek munkásai akarunk lenni.

A jövőbe néztünk az elmúlt évben is, s — sajnos — úgy láttuk, hogy ennek a békés jövőnek még a körvonalai sem vehetők ki tisztán. Homályos volt előttünk a láthatár; és ez meglátszik társulati munkásságunkon is: kissé bizonytalanná tett bennünket. Nem tudtuk igazán, mi lesz majd gyakorlati a háboru után, s kárt szenvedett a fölkészülésünk és talán nem feleltünk meg kedves külső tagtársaink várakozásának sem. Azelőtt ugyanis a legfőbb cél: az *önképzés* megvalósításán kívül kicsattant már itt önzetlen munkánk gyümölcse s meglepte egy-egy kis könyvvel pártoló tagjainkat. — Panaszosan emlegettük ugyan az elmúlt esztendőben, hogy kész fordítá-

sunkat nem tudjuk kiadni a háború miatt, de ez nem a mostani évek munkája. — Társulatunk ennek a nagy rombolásnak az idejében — be kell vallanunk — nem tudott úgy építeni, mint azelőtt. Várakoztunk egymás után röppentek el az évek. Lassankint már bucsút mondunk a Társulatnak mi, akik megkezdtük a háborus évet az első theológián s csaknem szemrehányást kell tenni magunknak, hogy mi voltunk azok, akik 50 éves mult után pihenő állásba tereltük a Szent-Pál-Társulatot. De nem félünk a jövő kritikájától, mert, ha visszatekintünk a mögöttünk levő 3 évre, úgy találjuk, hogy az a sok felbuzdulás, lelohadás, munka, munkátlanság mind a háborús életből fakadt. A háború tizedelte felezte sorainkat; a háború buzdított, a háború lohasztott; és nem szégyeljük, hogy ez a felfordulás megingatott minket, hisz a külső, gyakorlati életbe való bekapcsolódás volt az utóbbi években vezérelvünk. Az életre akartuk magunkat nevelni s azt láttuk, hogy az élet fel van forgatva, a leikek lázasak, nyugtalanok s így, míg a gyilkosság üli diadálnapjait, csaknem kárba vész a munkánk.

De nem tunyaság, nem felforgató törekvés vezetett bennünket, mikor a régi hangyaszorgalom alábbhanyatlott; mutatja ezt az az erős ragaszkodás, amelylyel a régi kereteket a megváltozott viszonyok dacára is fenn akartuk tartani. Alig volt emberanyagunk — mindössze 17-en voltunk — s nemcsak az összes tisztviselői állásokat töltöttük be, megalakítottuk a *szakosztályokat* is. Ez utóbbi volt azután a főhibánk. Jószándékból, jóakarattal tettük s kárunkra szolgált. Szétforgácsolódtak az erők; hiányzott a tömegnek egymást serkentő hatása; ezért a szakosztályok nem igen tarthattak gyűléseket. Ilyenformán ezek a szak-

osztályok is jobbra árnyékszakosztályokká váltak, melyek azonban elég erősek voltak arra, hogy a közös vállvetett munkától elvonják a tagokat. Mindazonáltal különösen a *szociális, szónoklati s apológiai* szakosztály érdemes munkát végzett.

A *szociális szakosztály* ez évben különösen a pénzüggel és a birtokpolitikával foglalkozott. Tagjai részéről a következő érdemesebb munkák kerültek a Társulat elé: „*Mik a birtokpolitikai reformtörekvések rugói*“; kidolgozta: *Németh Ferenc* III. é. th.; „*A mezőgazdasági kultúra emelkedésének fontossága az állam hatalmi pozíciójára*“; kidolgozta: *Zmáger Lajos* III. é. th.; „*Vallás, házasság, szociálizmus*“; kidolgozta: *Herger Nándor* III. é. th.; „*A pénz, mint a világgazdaság gerince; pénzügyi tényezők*“; kidolgozta: *Battyányi Béla* IV. é. th., szakosztályvezető.

Az *apológiai szakosztály* programja a II. század apológétaival való foglalkozás volt, különös tekintettel azok angyaltanára. Négy sikerültebb munkát készítettek; és pedig: „*Tatianus angyaltana*“; írta: *Vizi János* III. é. th.; „*Justinus angyaltana*“; írta: *Szijártó Árpád* II. é. th.; „*Miért írja le Justinus I. apológiájában a keresztény erkölcsant?*“; írta: *Kozáry György* IV. é. th., szakosztályvezető; „*A szentségek a II. század apológétaínál, különös tekintettel az Eucharisziára*“; írta: *Keller Vilmos* IV. é. th.

A *szónoklati szakosztály* teljesen a társulati gyűléseken fejtette ki működését. A részéről elhangzott szónoklatok közül különös figyelmet érdemel a: „*Szent Erzsébet*“ című; tartotta: *Kécskés Károly* III. é. th., szakosztályvezető; „*Te Joseph celebrent*“; tartotta: *Vizi János* III. é. th.; „*Boldogok, akik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak*“; tartotta: *Herger Nán-*

dor III. é. th.; „*Felebarátunk helyes erkölcsi megítélése*“; tartotta: Nagy Győző II. é. th.

Szabadelőadásokat tartottak: Geosits Lajos elnök a „*Történelmi materializmusról*“ és Kécskés Károly III. é. th.: „*Csevegés a szónoklat körül*“ címmel.

Pályatételek sikeres kidolgozásáért a következők részesültek jutalomban: Főtisztelendő Graumann Imre tábori lelkész úr által kitűzött 20 korona díjat Geosits Lajos elnök, III. é. th. nyerte el „*A pap, mint népének tanácsadója és vezetője a háborus időben*“ című munkájával. Főtisztelendő Sipos István dr. spirituális úr „*Az egyházi könyvtilalom ész- és célszerűsége s áthágásának következményei*“ című pályatételének sikeres kidolgozásáért 15 korona jutalomban részesült: Geosits Lajos elnök, III. é. th.; főtisztelendő Sipos István dr. spirituális úr 5 korona *elmélkedési* pályadíját Kécskés Károly III. é. th. nyerte meg.

A „*Szent-Pál-Társulat*“ által 1917. ápr. 22-én rendezett *verseny*szónoklat nyertesei: Kécskés Károly III. é. th., ki 10 koronát, s Nagy Győző II. é. th., ki a *Theotimus* I. és II. kötetét kapta. A kitűzött tétel címe: „*Pünkösdi beszéd*“ volt.

Nem adatott ki főtisztelendő Simon István s. lelkész úr által „*Háború és iskola*“ című tételhez kitűzött 10 korona pályadíj; továbbá a „*Szent-Pál-Társulat*“ 10 koronája „*Szent Pál lelkipásztora a pasztorális levelekben*“ című tételhez. Ezeket a díjakat eltettük jövőre.

Pénztárunk ez évi forgalma 718.14 K. bevételt és 710.57 K. kiadást mutat, melynek mérlege 7.57 K. A Társulat összes pénzbeli vagyona pedig — azaz 1550 K. *hadikölcsönben* és 353.45 K. a „*Pécsegyházmegyei*

Takarékpénztár"-ban — az év végére 166.74 K. eltérést, illetve *gyarapodást* mutat. Melyek szerint a Társulat összes pénzbeli vagyona az 1917. ápr. 25.-i számadások alapján: 1911.02 *korona*.

Kiadásaink legnagyobb részét folyóiratok járatására s könyvtárunk gyarapítására irányultak. A folyóiratok járatását nagyban megkönnyítették a tisztelt példányok s nemes jóttevőink előfizetései. Így a „*Papnevelő Intézet*” 7 folyóiratot, illetve ujságot hozat Társulatunknak; főtisztelendő *Eröss Károly* plébános úr pedig folytatólagosan 4 folyóiratot rendelt meg számunkra.

Folyóirataink és ujságaink a következők voltak: Religio, Katholikus Szemle, Magyar Kultúra, Havi Közlöny, Egyházi Közlöny, Katholikus Nevelés, Mária Kongregáció, Katholikus Hitterjesztés Lapjai, Stimmen den Zeit, Christliche Paedagogie, Korrespondens, A Cél, Katholikus Gyermekevédelem, Népnevelő, Abstinens Pap, Szent Gellért, Eucharisztikus Értesítő, Rózsafüzér Királynője, Jézus szentséges Szívének Hirnöke, Élet, Zászlónk, Egyházi Zeneközlöny, Lourdes, Visszhang Afrikából, Borromens, Gazdaszövetség, Katholikus Népszövetség, Krsčanska Škola, Alkotmány, Ujlap, Dunántúl, Pécsi Ujlap, Igaz Szó.

Könyvtárunk örvendetes gyarapodást mutat részben vétel útján szerzett könyvek által, részben a bőkezű adakozók jószívűségéből. Összes gyarapodás 78 mű 98 kötetben. Hálás szeretettel kell itt megemlékeznünk Nagyságos és főtisztelendő *Rézbányay József* tb. kanonok úrról, ki Társulatunknak 59 kötetet kitevő 43 művet ajándékozott. Ugyancsak a legnagyobb hálára kötelez bnenünket Méltóságos és főtisz-

telendő *Hanny* Gábor praelatus-kanonok ur, ki Révai nagy lexikonának 14 kötetét adományozta társulatunknak s egyben intézkedett, hogy a következő kötetek is, amint azok megjelennek, egyenesen hozzánk küldessenek.

Nagy szeretettel gondolunk a többi kegyes jótévőinkre is, kik pénzbeli segítségben részesítették a mult évben a „Szent-Pál-Társulat”-ot. Így Méltóságos és főtisztelendő *Szeifritz* István c. püspök, nagyprépost úr 50 koronát; Nagyságos és főtisztelendő *Glatt* Ignác kanonok úr 20 koronát; Nagyságos és főtisztelendő *Rézbányay* József dr. c. kanonok úr 10 koronát; Nagyságos és főtisztelendő *Döbrössy* Alajos apát-kanonok úr 10 koronát; s főtisztelendő *Fuszek* Károly s. lelkész úr 2 koronát adományozott a Társulat céljaira.

Hálára kötelező érzéssel nézzük a jótévők csoportját. Hisz' nem is tud más nagyobb örömet kelteni bennünk itt a munka évei alatt, mintha látjuk egyházmegyénk legfőbbjeinek, legjobbjainak szerető érdeklődését és támogatását. Volt is ebben részünk, s mi igyekeztünk érdemesekké tenni magunkat erre a figyelmességre, s amennyiben rajtunk áll, érdemesekké fogjuk magunkat tenni ezután is.

A mult év mulasztásait — ha ugyan komolyan lehetne ilyenről beszélni — majd pótolni fogja a jövő. A „Szent-Pál-Társulat” élő valóság; életében változó a munkásság, működés; más volt fiatalkorában, más a későbbi éveiben s más lesz ezután is. A nagy megerőltetések, a túlfeszült munka után jött a megnyugvás, megkönnyebbülés. Most is úgy érezzük, mintha ez az idő nem a hanyatlás, hanem csak a pihenés kora lenne. Úgy érezzük, hogy a Társulat működésé-

nek ez a megvékonyodása, összeszorulása csak arra jó, hogy egy új lökést adjon nekünk, hogy így az elmúlt félszázados időhöz egy újabb dicsőséges jövő következzen.

Már kezdi bontogatni szárnyát a jövő hirnöke, a békegalamb, s mi reméljük, hogy nem tépázzák meg újra. Reméljük, hogyha majd elröppen hozzánk, az öröm átformálja a mi lelkünket is; a múlt csak intő példa lesz, s mi tüzes lélekkel ragaszkodva katolikus egyházunkhoz, hazánkhoz, bizton törtetünk előre az önképzés útján.

Az Isten kegyelme s kedves tagtársaink szives támogatása, reméljük, nem marad el.

Pécs, 1917. Alac. Margit ünnepén.

Németh Ferenc,
főjegyző.

Kecskés Károly,
elnök.

A SZENT-PÁL-TÁRSULAT VÉDŐJE:

Méltóságos és Főtisztelendő

zichi és vászonkeői Dr. ZICHY GYULA Gróf
pécsi megyéspüspök.

A Társulat tagjai az 1917—1918. évben.

Alapító tagok:

- Eröss Károly, plébános, Baranyalöcs.
Haragó József, nyug. esp. plébános, Mohács.
Dr. Jakab Béla, felsőleányisk. igazgató, Pécs.
Dr. Roda István, praelatus-kanonok, Veszprém.
5. Wajdits Gyula, praelatus-kanonok, Pécs.

Tiszteletbeli tagok:

- Békefi Remig, a zirci, pilisi, pásztoói és szentgotthárdi egyesített apátságok apátja, Zirc.
Charváth László, tb. kanonok, esp. plébános, Petrijevci.
Dvorzsák János, pápai praelatus, Budapest.
Erdősi Károly, pápai kamarás, a Szent-István-Társulat vezérigazgatója, Budapest.
5. Dr. Frey János, apátplébános, ker. esp. országgyűlési képviselő, Himesháza.
Glatt Ignác, kanonok, szemináriumi rektor, Pécs.
Hanny Gábor, praelatus-kanonok, Pécs.
Dr. Hanuy Ferenc, c. apát, egyetemi tanár, Budapest.
Holldonner Ferenc, nyug. prépost-plébános, Pécsvárad.
10. Dr. Igaz Béla, apátkanonok, Pécs.
Komócsy István, pápai káplán, az „Americauum“ igazgatója, főreáliskolai tanár, Pécs.

- Rézbányay János tb. kanonok, pápai kamarás, Pécs.
 Dr. Rézbányay József. tb. kanonok, pápai kamarás, theologiai és jogakadémiai tanár, Pécs.
 Dr. Sipos István, császári és kir. udv. káplán, theologiai tanár, lelkiigazgató, Pécs.
15. Szeifritz István, c. püspök, káptalani nagyprépost, praelatus, Pécs.
 Szentkirályi István, theologiai tanár, szentszéki ülnök, Pécs.
 Dr. Szilvek Lajos, prépost-kanonok, tolnai főesperes, Pécs.
 Ujlaky K. Dezső, plébános, szentszéki ülnök, Darázs.
 Virág Ferenc, pápai kamarás, esp. plébános, Paks.
20. Dr. Wurster József, praelatus-kanonok, Pécs.

Pártoló tagok:

- Auguszt István, káplán, Herczegszöllős.
 Baranyai János, káplán, Tamási.
 Bartnai Ferenc, plébános, Pécsbányatelep.
 Bán Lajos, káplán, Kajdacs.
5. Bauer József, kath. patr. lelkiigazgató, Znióvárалja.
 Bencze Ernő, káplán, Villány.
 Dr. Bencze László, karkáplán, Pécs.
 Bende József, káplán, Fadd.
 Berlakovich János, káplán, Petrijevci.
10. Birisits Géza, nyomdaigazgató, Pécs.
 Bisswurm Ádám, káplán, Himesháza.
 Bók József, tábori lelkész.
 Bödy Károly, plébános, Baranyaszentistván.
 Braun István, plébános, Czikó.
15. Budanovich Vince, plébános, Harc.
 Buzsáky Imre, plébános, Pellérd.
 Cserta János, káplán, Abaliget.
 Cséplő István, gyűjtőfogházi lelkész, Budapest.
 Czernohorszky József, plébános, Pécs-budai külváros.
20. Czindery Endre, káplán, Pécs-budai külváros.
 Csizmadia István, plébános, Šljivoševci.
 Döbrössy Alajos, apát-kanonok, székesegyházi főesperes, Pécs.
 Evetovics Antal, plébános, Valpó.

- Faludi Ádám, plébános, Závod.
25. Fauszt Antal adminisztrátor, Nagyvejke.
Fájth Jenő főgimn. hittanár, Bonyhád.
Fejes Károly, karkáplán, Pécs.
Dr. Fent Ferenc, szentszéki ülnök, apát-plébános, Szekszárd.
- Froszt Péter, plébános, Németkér.
30. Fuszek Károly, káplán, Rácpetre.
Fülöp István, plébános, Magyarhertelend.
Gaál János, plébános, Kővágószőlős.
Galanibos Kálmán, káplán, Pécs.
Gartner Elek, plébános, Kisvaszar.
35. Gasparics György, tábori lelkész, antivarii tb. kanonok.
Gábor György, plébános, Mecsekszabolcs.
Dr. Gebauer Miklós, szentszéki jegyző, Pécs.
Glück István, plébános, Bellye.
Dr. Gyömöreý Zsigmond, pápai kamarás, tanítóképző-intézeti igazgató, Pécs.
40. Gratzl Gyula, káplán, Mohács.
Graumann Imre, tábori lelkész.
Györkös József, képezdei tanár, Pécs.
Györkő Ferenc, plébános, Bába.
Dr. Hajós György, kisszemináriumi alkormányzó, tanító-képző-intézeti tanár, Pécs.
45. Hal Pál, káplán, Szigetvár.
Halvax József, esp. plébános, Baranyamágoos.
Hantos Béla, káplán, Babarcz.
Hangh Nándor, tábori lelkész.
Hauser Imre, tábori lelkész.
50. Dr. Heckenberger Konrád, plébános, Olasz.
Hegedüs László, káplán, Kurd.
Hermann János, káplán, Báticasék.
Hetényi Alajos áldozópap, Zniováralja.
Hoffmann Kálmán, káplán, Czikó.
55. Horváth Béla, plébános, Németi.
Ij. Horváth János, plébános, Veliškovci.
Horváth Károly, plébános, Szekszárd.
Horváth Lajos, tábori lelkész.
Hradek Károly, pápai kamarás, plébános, Kurd.

60. Iselstőger Lajos, plébános, Radikovci.
 Dr. Jozgits János, prépost-plébános, Bonyhád.
 Jung Ádám, adminisztrator, Miszla.
 Katholikus Legényegylet, Pécs.
 Kaufmann János, táborigazgató.
65. Kemény Andor, plébános, Felsőireg.
 Kemény Boldizsár, esp. plébános, Magyarország.
 Kemény Ferenc, táborigazgató.
 Keserics Ferenc, apát-plébános, Mohács.
 Kiss Lajos, plébános, Dunaszekcső.
70. Dernői Klekner Alajos, dr., m. kir. posta- és távirat tanácsos, Pécs.
 Kocsis László, káplán, Magyarország.
 Kovács Antal, pápai kamarás, plébános, Szakály.
 Kozáry Gyula, honvédtudományok tanár, a Ferenc József-rend lovagja, Nagyvárad.
 Kuzmics József, tb. kanonok, ny. esp. plébános, Dolnji-Miholjac.
75. Liebbald Lajos, plébános, Püspökladány.
 Lippai Ferenc, táborigazgató.
 Lerch István, plébános, Lengyel.
 Magenheim József, apát-plébános, Pécs.
 Magyar Béla, káplán, Szakcs.
80. Magyar Miklós, esp. plébános, Lánycsók.
 Magyar Zsigmond, esp. plébános, Koppányszántó.
 Márovich Ferenc, káplán, Szajk.
 Martinkovics János, plébános, Marijanci.
 Mejer Lajos, táborigazgató.
85. Dr. Mérő József, püspöki-titkár, Pécs.
 Mixich Péter, táborigazgató.
 Molnár Márton, nyug. plébános, Mohács.
 Dr. Mosonyi Dénes, kanonok, pápai kamarás, Pécs.
 Müller József, káplán, Tolna.
90. Navracsics Ferenc, táborigazgató.
 Pataky Antal, plébános, Lapáncsa.
 Pártos Zsigmond, érd. esp. plébános, Pécs.
 Pelz Árpád, esp. plébános, Szakadát.
 Perr Viktor, az „Americanum” prefectusa, Pécs.
95. Polgár János, plébános, Kocsola.

- Reif József, plébános, Somogyszentlászló.
 Rudolf Mátyás, plébános, Mőzs.
 Rumszauer János, szemináriumi vicerektor, Pécs.
 Scharfenberger János, hitoktató, Pécs
100. Schmiedt Béla, tb. kanonok, esp. plébános, Hosszúhetény.
 Schunk Ferenc, plébános, Felsőnyék.
 Sebő Pál, káplán, Dunakömlőd.
 Sperai János, karkáplán, Pécs.
 Szabó Ferenc, káplán, Vajszló.
105. Szentiványi József, plébános, Szálka.
 Tadic Benő, káplán, Dombóvár.
 Thán Nándor, plébános, Kisdorog.
 Tihanyi János, plébános, Hetvehely.
 Tóbi József, táborigazgató.
110. Tolnai Bertalan, káplán, Pécs.
 Vajda Ferenc, plébános, Szakcs.
 Zányi Ferenc, káplán, Gödre.
 Zányi György, pápai kamarás, nyug. plébános, Veprőd.

A Társulat igazgatója:

Dr. Gere Gábor, theologiai tanár, tanulmányi felügyelő, Pécs.

Tisztviselői kar és rendes tagok:

Elnök: Kecskés Károly, IV. é.
 Főjegyző: Németh Ferenc, IV. é.
 Pénztáros: Dombi József, III. é.
 Főkönyvtáros: Herger Nándor, IV. é.
 Levéltáros: Nagy Győző, III. é.
 Alkönyvtáros: Knippl Kamill, II. é.
 Aljegyző: Nagy György, I. é.
 Geosits Lajos, IV. é.
 Vizi János, IV. é.
 Szijártó Árpád, III. é.
 Faludi Ferenc, I. é.

PB 144

196644

